

ved, at de kunne faa Pengene hos Staten til 3 pCt., medens man vel ellers maa give 4 pCt., er dog grumme smaa Beløb, som det ikke er værd at skænke nogen nærmere Omtale, for saa vidt der virkelig er en saa stor Interesse for dette Spørgsmaal, som det ærede Medlem mener.

Jeg er snarere tilbøjelig til at tro, at naar Kommunerne ikke gøre Tilløb til at gøre et saadant Forsøg, er det, fordi de have en Anelse om, at det vil mislykkes, og det tror jeg ogsaa, det vil. Hvis Fæsterne skulle svare de samme Udgifter som de, der købe et mindre Jordbrug til Ejendom, er der ikke opnaaet noget ved at være Fæster. Og skulle de ikke svare de samme Udgifter, er det saa sikkert, som at 2 og 2 er 4, at da bliver det Kommunerne, der komme til at dække det, der kommer til at mangle, og endda lidt til, idet det vil være dyrere for Kommunerne at etablere et saadant lille Jordbrug end for den private Mand. Men trods dette Syn paa Sagen gentager jeg min Henstilling fra forleden til Kommunerne, Købstad- og Landkommunerne, til de Sogneraad og Byraad, der have Interesse for Sagen, om at anstrenge sig lidt for at faa Forsøget gjort. Er det virkelig en Vej, som man kan opnaa noget ved at vandre ad, er det jo bedst, at vi faa Forsøget gjort hurtigst muligt.

Nu siger den ærede Ordfører, at jeg har sagt, at det at tale om Sagen her paa Rigsdagen kun var at spille Tiden. Jeg sagde forleden, at det var at spille Tiden at drøfte Revisionen af en Lov, som skal til Revision om 2½ Aar, og det siger jo sig selv, hvad den ærede Ordfører vist ogsaa maa indrømme, at det kan ikke lykkes at faa en Ændring gennemført i denne Lov i den Retning, som Forslaget her antyder. Det ved jo det ærede Medlem godt fra den Tid, da vi drøftede Lovforslaget her for et Par Aar siden, at det kan ikke lade sig gøre. At kaste et saadant Forslag ind nu, der gaar ud paa at indføre Ændringer i en Lov, der ophører om et Par Aars Tid, det vil naturligvis ikke føre til noget. Derfor er det Spild af Tid. Men det er ikke at spille Tiden, hvis den ærede Ordfører og hans Medforslagsstillere ville gøre sig Anstrengelser for at faa gjort et eller andet Forsøg omkring i Landet, saa at vi kunne se, om der er noget ved det, som det ærede Medlem og hans Meningsfæller arbejde for.

Det ærede Medlem omtalte Spørgsmaalet, om det var bedre, at Samfundet ejede Jorden, end at private ejede den.

Jeg skal ikke omtale dette Spørgsmaal nærmere; det vil jo nemlig sige det samme som, at den ærede Ordfører er stemt for at afskaffe Ejendomsretten, og at drøfte dette Spørgsmaal her er der ingen Anledning til, for det er jo dog en Sag, som hvis den skulde gennemføres, vilde komme til at medføre en Grundlovsforandring.

Saa udtalte den ærede Ordfører, at det var en Fejltagelse, naar jeg havde givet det Udseende af, at han var Formand for Kundby Sogneraad i 1902, da Fattiggaarden blev solgt. Ja, jeg gik virkelig ud fra, at det ærede Medlem var Formand for Sogneraadet den Gang. Jeg troede, at hans Kolleger i Sogneraadet satte saa stor Pris paa det ærede Medlem, saa de havde valgt ham til Formand, den Gang han kom ind i Sogneraadet, i 1902; men nu ser jeg altsaa, at dette ikke er Tilfældet, og at jeg har taget Fejl. Men det forandrer jo slet ikke noget med Hensyn til det Spørgsmaal, som jeg fremdrog. Det ærede Medlem var Medlem af Sogneraadet i 1902. Det ærede Medlem var Medlem den Gang, da Kommunens Fattiggaard blev solgt. Det synes mig derfor, at det havde været rimeligt, om han havde gjort sig nogle Anstrengelser for at faa begyndt paa dette Forsøg, som han sætter saa stor Pris paa. Nu siger det ærede Medlem, at den Gang var Spørgsmaalet om Fæste ikke saa stærkt fremme. Men Forholdet er jo dette, at Spørgsmaalet om Kommune-Fæste har været drøftet i en længere Aarrække ogsaa her i denne Sal. Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen) gjorde jo lige opmærksom paa, at der havde været Spørgsmaal fremme derom allerede ved Behandlingen af den første Lov, vi fik om Tilvejebringelsen af Jordlodder til Landarbejdere. Det er jo derfor ikke noget særlig nyt Spørgsmaal, saa for den Sags Skyld kunde det ærede Medlem meget vel have anstrengt sig lidt for at faa gjort dette Forsøg, som jeg synes, han skulde virke for. Det ærede Medlem sagde saa, at det kunde ikke gøres, fordi Bygningerne vare for gode. Men selv om de vare ret gode, vilde det dog ikke have været saa farligt, om Sogneraadet havde taget en 5—6 Tdr. Land fra og opført et Hus og fæstet det ud.

Det gælder jo netop om at faa et enkelt Eksempel frem og se, hvorledes en Kommune er i Stand til at føre Tanken ud i Livet, hvorledes den er i Stand til at lave en Fæstekontrakt, som Fæsteren og Kommunens Beboere og Sogneraad kunne